

ZÁKON

ze dne2012

kterým se mění a doplňuje zákon č. č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů

Parlament České republiky se usnesl na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, se mění a doplňuje takto:

1.

V § 1 odst. 2 se za slova „souvisejících s výchovou a vzděláváním“ doplňují slova „zdravotně postižených dětí, žáků a studentů“.

2.

V § 1 odst. 3 se za slovo „Dotace“ uvádí „podle odst. 2“.

3.

V § 4 odstavci 1 se vypouštějí slova „s výjimkou právnických osob vykonávajících činnost mateřské školy nebo školského zařízení, které jinak podle zvláštního právního předpisu zřizuje obec nebo svazek obcí“ včetně odkazu č. 5) na § 178 a 179 zákona č. 561/2004 Sb., dále za slova žáka nebo studenta se doplňují slova „se zdravotním postižením“ a za slova školských zařízení zřizovaných se vkládají slova „obcí, svazkem obcí“.

4.

§ 4 odst. 2 se vypouští. Odstavce 3,4,5 se přečíslojí na 2,3,4.

5.

V § 4 odst. 3 se za slova školských zařízení doplňují slova „pro zdravotně postižené děti,

žáky a studenty“.

6.

§ 4 odst. 5 zní takto:

Výše procentního podílu z normativu podle odstavce 1 se stanoví pro střední školy poskytující střední vzdělání, školy, které uskutečňují vzdělávací programy pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením, střediska praktického vyučování při poskytování vzdělávání podle školních vzdělávacích programů těchto škol, a základní školy speciální na 80 %.

7.

Ustanovení § 5 se vypouští.

Čl. II.

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1.9.2014.

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

1. Důvod předložení a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Návrh novely zákona je předložen z několika důvodů. Jedním z nich je nedostatek finančních prostředků ze státního rozpočtu, ale také z rozpočtů krajských a obecních, určených pro školství. Tento objem financí nepokrývá potřeby škol a školských zařízení. Za posledních pět let se státní příspěvky školám na neinvestiční výdaje snížily z 1 mld.616 mil.Kč v roce 2007 na letošních 637 mil.korun. Chybí prostředky na platy učitelů i nepedagogických pracovníků. Podle průzkumů 70 až 90% vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců pobírá vyšší plat než průměrný učitel. Učitelé s 15 lety praxe si v průměru vydělávají jen polovinu toho, co jejich vysokoškolsky vzdělaní vrstevníci. Peníze nejsou na asistenty na školách, jejichž přítomnost by měla být v souvislosti s integrací některých žáků naprosto samozřejmá. Snižují se peníze na ostatní neinvestiční výdaje, které jsou určeny na nákup nových učebnic a pomůcek (ve školách tak nejsou výjimkou i 14 a více let staré knihy), na zaplacení kurzů pro žáky a studenty, na další vzdělávání učitelů apod. Navíc jsou školy povinny hradit z ONIV i nemocenskou učitelů.

Dalším z důvodů tohoto návrhu je demografický vývoj, na který kraje reagují tzv. optimalizací sítě škol, v jejímž rámci dochází k spojování tříd (kvůli nedostatku financí mnozí ředitelé žádají o výjimku, aby mohli mít ve třídě až 34 žáků) a k rušení nebo slučování veřejných škol a školských zařízení. Činí se tak kroky v neprospěch veřejného školství, neboť snaha touto formou ušetřit směřuje ze strany krajů a obcí výhradně ke školství veřejnému, tak jak umožňuje současná legislativa. Školy soukromé, které ve své většině ještě vybírají školné, zůstávají mimo. Mělo by být přitom samozřejmostí, že stát, kraje a obce by měly zajistit v prvé řadě kvalitní dostupnou a optimální síť školství veřejného. K němu by měly směřovat dotace ze státního, respektive veřejných rozpočtů. Nejsme tak bohatou zemí, abychom mohli financovat, na úkor škol veřejných, školy soukromé - duplicitní. Navíc v době, kdy dochází k výraznému omezování dotací a příspěvků do veřejného školství, je nelogické, aby stát pokračoval nadále v podpoře soukromého školství v takovém rozsahu, jako tomu činil doposud.

Co se týká některých statistických údajů - první střední soukromé školy vznikly ve školním roce 1991/92 a jejich žáci představovali pouhé 1 % všech středoškoláků. V roce 1995/96 se podíl žáků soukromých středních škol zvýšil na 13 %. Po následujících nepatrných výkyvech se tento podíl v posledních 5 letech ustálil na 14 %. Žáci soukromých středních škol dávají přednost oborům ukončených maturitní zkouškou, a to nejvíce oborům ekonomickým a hotelovým. Soukromé mateřské a základní školy vznikaly ihned počátkem 90. let. Jejich počty jsou ovšem ve srovnání s veřejnými mateřskými školami nepatrné. Počty dětí a žáků na soukromých mateřských a základních školách sice v posledních letech rostou, jejich podíl na celkovém počtu však nedosahuje ani 2 %.

2. Zhodnocení platného právního stavu

Ke školnému: Téměř na všech soukromých školách se platí školné. Jeho výše se ale významně liší, pokud se jedná o obory gymnázií, obory odborného středního vzdělání ukončené maturitní zkouškou a obory „bez maturity“ (tedy obory středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem). Současná právní úprava umožňuje poskytovat těmto soukromým školám ze státních prostředků dotace, a to i ve výši 100%.

Nejnižší úroveň školného je v soukromých středních školách v oborech „bez maturitní

zkoušky“, kde se ze 43 % školné neplatí, a v případě dalších 14 % oborů je školné do 5 000 Kč ročně, v 17 % oborů do 10 000 Kč, v 17 % do 15 000 Kč a pouze v 9 % školoborů je školné vyšší než 15 tisíc korun ročně /vzhledem k tomu, že se liší nejen školné na jednotlivých školách, ale i v rámci jedné školy může být různě vysoké školné na různých oborech, používá se termín „školobory“, což zahrnuje všechny obory na všech soukromých školách.

V odborně zaměřených oborech ukončených maturitní zkouškou vydají žáci za vzdělávání již podstatně více. Školné se neplatí pouze v případě 5 % oborů a nadpoloviční většině oborů (52 %) se platí školné do 15 000 Kč ročně (z toho 20 % do 10 tis. korun). Podstatné je, že v dalších 43 % oborech se vybírá školné nad úroveň 15 tis. korun ročně (28 % do 20 tis., 15 % nad dvacetitřicetovou hranicí). Z pohledu typu oboru se na soukromých středních školách rodičům prodraží obory gymnázií. Školné se neplatí pouze ve 3 % gymnaziálních oborů a do 10 000 Kč se vybírá školné pouze ve 4 % dalších „školoborů“. Nad 30 000 Kč platí žáci v téměř polovině gymnaziálních školoborů (48 %) soukromých středních škol. Mezi „nejdražší“ obory soukromých škol patří kromě gymnaziálních oborů i některé maturitní obory umělecké, inženýrské a i část oborů ekonomických.

Na vyšších odborných školách se podle zákona vybírá školné i v případě veřejných škol, i když není příliš vysoké. Naprosto jiná situace je ale na soukromých vyšších odborných školách. Školy u 1 % oborů uvádějí, že školné nevybírají a v případě dalšího 1 % oborů se roční školné pohybuje do 10 000 Kč. V naprosté většině oborů (60 %) platí studenti školné ve výši 10 000-20 000 Kč ročně. Studium ve více než třetině dalších oborů (38 %) stojí nad 20 000 Kč ročně.

Nejvyšší školné vybírají soukromé vyšší odborné školy v některých oborech uměleckých (dramatické umění, herectví s loutkou, multimediální umělecká tvorba), oborech dentální hygieny a v některých inženýrských oborech.

3. Navrhovaná právní úprava

Podstatou návrhu je, aby s výjimkou středních škol, které uskutečňují vzdělávací programy pro žáky se zdravotním postižením, a základních škol speciálních, kde to je plně na místě, byla zrušena možnost zvýšení procentního podílu z příslušného normativu, pokud budou splněny zákonem stanovené podmínky. Bude pak plně na soukromých školách, aby prokázaly odůvodněnost svého vzdělávacího programu v konkurenceschopném prostředí na základě zcela rovnocenných příspěvků a dotací od státu, tak, jak je již upraveno v ustanovení § 4 odst. 5.

4. Princip nové právní úpravy a vysvětlení její nezbytnosti

Návrh neruší dotace soukromým školám v celém rozsahu, ale ruší pouze ustanovení umožňující poskytování těchto dotací na základě ne zcela jednoznačných pravidel, a to v době vládních škrtnů v téměř všech oblastech.

Nadále bude možno tyto dotace poskytovat pouze v případech, kdy jde o výchovu a vzdělávání zdravotně postižených dětí, žáků a studentů. Důvodem pro zachování těchto dotací je skutečnost, že vzdělávání těchto žáků a studentů si vyžaduje i vyšší náklady na školní pomůcky, které musí být mnohdy speciální s ohledem na zdravotní stav a zejména celkové vybavení škol, které také musí být přizpůsobeno rovněž zdravotnímu stavu žáků a studentů.

5. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a též s právem Evropské unie

Uvedený návrh právní úpravy není v rozporu s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s právem Evropské unie.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky

Návrh zákona má přímý dopad na státní rozpočet a na rozpočty krajů a obcí., které tímto ušetří finanční prostředky, a to v době, kdy jsou kráceny prostředky přidělované do státního školství. Proto je zcela na místě krátit prostředky směřující do nestátního sektoru v rámci školství, a to s výjimkou soukromého školství poskytujícího výchovu a vzdělávání zdravotně postižených dětí, žáků a studentů.

7. Předpokládané sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel a dopady na životní prostředí

Navrhovaná novela umožní získat potřebné prostředky pro státní školství a bude mít tedy příznivý vliv na většinu občanů, zejména těch sociálně slabších. Nemá žádný dopad na životní prostředí.

8. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh zákona nemá žádný vliv na vztahy týkající se rovnosti mužů a žen.

Zvláštní část

K čl. I

body 1 a 2

Je navrhováno konkrétně uvést, že nárok na státní podporu má soukromé školství pouze tehdy, jestliže se týká výdajů souvisejících s výchovou a vzděláváním zdravotně postižených dětí, žáků a studentů.

body 3, 4 a 5

I zde je nutno upřesnit, že dotace jsou poskytovány pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a jakým způsobem je jednotně tato dotace vyčíslována.

body 6 a 7

Výše procentního podílu se stanoví pro střední školy poskytující střední vzdělání, školy, které uskutečňují vzdělávací programy pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením, střediska praktického vyučování při poskytování vzdělávání podle školních vzdělávacích programů těchto škol, a základní školy speciální jednotně na 80 %. S ohledem na finanční situaci ve školství není možné žádat o jejich zvyšování.

K čl. II

Účinnost je stanovena s ohledem na legislativní lhůty a dosud uzavřené či připravované smlouvy až od 1.9.2014.

V Praze 19.února 2013

Marta Semelová, v.r.

Marie Nedvědová, v.r.

